

สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณี บทสันนิษฐานเด็ดขาด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
คำสำคัญ	บทสันนิษฐานเด็ดขาด
นักศึกษา	วรรณวิภา สวาสดิ์เพชร
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.ตรีเพชร จิตรมหีมา
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม	ดร.ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2560

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาการนำบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้ในคดียาเสพติด เนื่องจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนด “บทสันนิษฐานเด็ดขาด” เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิดฐานครอบครองและครอบครองเพื่อจำหน่ายออกจากกัน บทสันนิษฐานกฎหมายจึงถือเป็นเครื่องมือช่วยย้ําให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นเพื่อการตั้งข้อหาผู้กระทำความผิด แต่อย่างไรก็ดี การนำบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้ในคดียาเสพติด นั้นก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาด้วยกันหลายประการ

จากการศึกษาพบว่า ตามพันธกรณีของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 ได้กำหนดให้รัฐภาคีต้องบัญญัติให้การครอบครองยาเสพติดเป็นความผิดอาญาและมีโทษจำคุก แต่สำหรับการเสพยาเสพติดให้โทษนั้นรัฐภาคีสามารถกำหนดให้ผู้เสพยาเข้ารับการดูแล บำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาได้ อันเป็นการแบ่งแยกแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างผู้ค้ายาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดออกจากกันอย่างชัดเจน แต่เนื่องจากการพิสูจน์เจตนาในความผิดฐานครอบครองระหว่างผู้ค้าและผู้เสพนั้นกระทำได้ยาก องค์การสหประชาชาติจึงได้มีคำแนะนำให้รัฐภาคีนำบทสันนิษฐานกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องมือในการแบ่งแยกเจตนา ระหว่างผู้ค้าและผู้เสพ ตามเกณฑ์ปริมาณยาเสพติดที่เห็นว่าเหมาะสม โดยมีได้บังคับว่ารัฐภาคีจะต้องนำบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้ แต่อย่างไรก็ดี ประเทศไทยได้นำบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้เป็นเครื่องมือในการ

แบ่งแยกความผิดฐานครอบครองและครอบครองเพื่อจำหน่ายออกจากกัน ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถพิสูจน์หรือโต้แย้งเป็นอย่างอื่นได้ จึงเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มุ่งเน้นการข่มขู่และปราบปรามมากกว่าเพื่อแบ่งแยกผู้เสพและผู้ค้าตามวัตถุประสงค์ของคำแนะนำขององค์การสหประชาชาติ ในขณะที่รัฐภาคีอื่น ๆ ได้นำบทสันนิษฐานไม่เด็ดขาดมาใช้โดยเปิดโอกาสให้มีการพิสูจน์โต้แย้งได้ หรือไม่มีการกำหนดปริมาณยาเสพติดไว้ในกฎหมายโดยเป็นดุลพินิจของศาลหรือกำหนดความผิดฐานครอบครองและความรุนแรงของบทลงโทษตามปริมาณการครอบครองยาเสพติด อีกทั้งยังพบว่าการนำบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้ในคดียาเสพติดนั้นก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาด้วยกันหลายประการ กล่าวคือ การปิดปากมิให้นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์โต้แย้งถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดนั้นทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการต่อสู้คดี, การกำหนดความผิดจากปริมาณยาเสพติดโดยไม่คำนึงถึงเจตนาผู้กระทำความผิด ส่งผลต่อการลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การลงโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพียงผู้เสพ และตลอดจนเป็นการจำกัดดุลพินิจของศาลในการพิจารณาและพิพากษาคดี

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การนำบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้ในคดียาเสพติดนั้นเป็นมาตรการที่มุ่งเน้นการปราบปรามอย่างเข้มงวดโดยมิได้คำนึงถึงสิทธิและความเป็นธรรมของผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยให้ยกเลิกบทสันนิษฐานเด็ดขาดและให้นำบทสันนิษฐานไม่เด็ดขาดมาใช้แทน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์ถึงเจตนาในการกระทำความผิดได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้กระทำความผิดมากยิ่งขึ้น